

יומא דף עה

המאכלץ מן כמפבר זמנען ענתק	
אינו דומה מי שרואה ואוכל למי שאינו רואה ואוכל מאמרים קשורים לנושא: אמר רב יוסף: מכאן רמז לסומין שאוכלין ואין שבעין אמר אביי: הלכך, מאן דאית ליה סעודתא - לא ליכלה אלא ביממא	אינו דומה מי שיש לו פת בסלו למי שאין לו פת בסלו

טוב מראה עיניו מהלץ נפש	
רבי זירא: אינו דומה מי שרואה ואוכל למי שאינו רואה ואוכל של מעשה	ריש לקיש: טוב מראה עינים באשה יותר מגופו

כי יתן בכוס עיט יתהלץ כמ'שרים	
כל הנותן עינו בכוסו - כל העולם כולו דומה עליו כמישור	כל הנותן עינו בכוסו - עריות כולן דומות עליו

באזה כ'כב א"ש ישחנה	
ישחנה לאחרים	ישחנה מדעתו - יסיח דעתו ממנה

ונחש עפר זחמו	
אפילו אוכל כל מעדני עולם אין דעתו מיושבת עליו עד שיאכל עפר	אפילו אוכל כל מעדני עולם טועם בהם טעם עפר

תניא, אמר רבי יוסי:

מדת בשר ודם מקניט את חבריו - יורד עמו לחייו	אבל הקדוש ברוך הוא אינו כן קלל את הנחש - עולה לגג מזונותיו עמו, יורד למטה - מזונותיו עמו. קלל את כנען - אוכל מה שרבו אוכל, ושותה מה שרבו שותה. קלל את האשה - הכל רצין אחריה, קלל את האדמה - הכל ניזונין הימנה.
---	--

זכרט את הדין אשר נאכל כמ'צריי חנש	
דגים	עריות
דכתיב נאכל ולמאן דאמר עריות - הא כתיב נאכל! - לישנא מעליא נקט, דכתיב אכלה ומחתה פיה ואמרה לא פיעתי און.	דכתיב חנש ולמאן דאמר דגים, מאי חנש? דהווי מיייתין להו מהפקירא. דאמר מר: כשהיו ישראל שואבין מים הקדוש ברוך הוא מזמין להם בתוך המים דגים קטנים בכדיהן
כזה זן נעול מעין חתום בשלמא למאן דאמר דגים, אבל עריות לא פריצי בהו - היינו דכתב (שיר השירים ד) זן נעול אחתי	אלא למאן דאמר עריות - מאי מעין חתום ? - מהנדך דאסירין (במצוות בני נוח) לא פריצי בהו
אלא למאן דאמר דגים - מאי כוכה זמפחותו ? הא והא הואי	בשלמא למאן דאמר עריות היינו דכתיב (במדבר יא) וישמע משה את העם ככה זמפחותו - על עסקי משפחותיו שנאסרו להם לשכב אצלם

את הפקאיים ואת האכטחים	
טעם כל המינין טעמו במן, טעם חמשת המינין הללו לא טעמו בו	טעם כל המינין טעמו טעמן וממשן, והללו - טעמן ולא ממשן.

והוא כפרע זה זכן		
תניא אידך: זה - שמגיד להם לישאל אי בן תשעה לראשון ואי בן שבעה לאחרון. לכן - שמלבין עונותיהן של ישראל. ועוד ברייתא של ר' יוסי בכיוון הזה	אחרים אומרים: זה - שדומה להגדה שמושכת לבו של אדם כמים	אמר רבי אסי: עגול כגידא, ולבן כמרגלית תינוק : תנו רבנן זה - שדומה לזרע פשתן בגבעוליין

וכרפת הטל על המחנה זירה	ויצא העם וזקטו	שטו העם וזקטו
נירף המן עציון	בינונים - יצאו ולקטו	רשעים שטו ולקטו

זחם	עזות	וטחט
צדיקים	בינונים	רשעים

או אבו כמאכה	וכשלו כפרור	והם הכיאו אציו עוג נכה כבקר כבקר	והיה טעמו כטעם צרע השמן
מלמד שירד להם לישראל עם המן תכשיטי נשים, דבר שנידוך במדוכה.	מלמד שירד להם לישראל עם המן ציקי קדירה	מאי כבקר כבקר? - אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: מדבר שירד להם בבקר בבקר, מלמד שירדו להם לישראל אבנים טובות ומרגליות עם המן תינוק : והשאי הכיאו את אכני השפי תנא: נשיאים ממש, וכן הוא אומר נשיאים ורוח זשפי אין	אמר רבי אבהו: מה שד זה תינוק טועם בה כמה טעמים - אף המן כל זמן שישראל אוכלין אותו - מוצאין בו כמה טעמים איכא דאמרי: לשד ממש, מה שד זה מתהפך לכמה גוונים - אף המן מתהפך לכמה טעמים

ויאמר משה כתת ה' זכם כערכ כפר זאכל זחם כבקר זשכע	
תנא משמיה דרבי יהושע בן קרחה: בשר ששאלו שלא כהוגן - ניתן להם שלא כהוגן, לחם ששאלו כהוגן - ניתן להם כהוגן, מכאן למדה תורה דרך ארץ שלא יאכל אדם בשר אלא בלילה. קושף : והאמר אביי: האי מאן דאית ליה סעודתא - לא לאכליה אלא ביממא! תירוץ : כעין יממא קא אמרינן.	אמר רב אחא בר יעקב: בתחלה היו ישראל דומין כתרנגולים שמנקרין באשפה, עד שבא משה וקבע להם זמן סעודה.

הכפר עוגט בין שניהם	עג חקש ימים
בינונים - לאלתר מתו	רשעים - מצטערין והולכין עד חדש ימים